

23. 6. 2009

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ručení podle § 196a obchodního zákoníku opět před Nejvyšším soudem

Nejvyšší soud ČR v nedávné době publikoval na svých internetových stránkách rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 3276/2008 ze dne 22. dubna 2009, ve kterém se znovu vyslovil k otázce požadavku znaleckého ocenění hodnoty ručení poskytovaného v případech, na které se vztahuje § 196a obchodního zákoníku.

WEINHOLD LEGAL

Ve svém výše uvedeném rozhodnutí Nejvyšší soud ČR dovodil, že „požadavek určení „ceny ručení“ na základě posudku znalce jmenovaného soudem není na převzetí ručení aplikovatelný.“

Nejvyšší soud ČR se zabýval aplikací ustanovení § 196a odst. 5 obchodního zákoníku, které výslovně vztahuje na převzetí ručení pravidla obsažená v ustanoveních § 196a odst. 1, 2 a 3 obchodního zákoníku. Výkladem tohoto ustanovení, které jistě lze považovat v praxi za problematické, se přitom Nejvyšší soud nezabýval poprvé.

V jednom ze svých dřívějších rozhodnutí - sp. zn. 29 Odo 996/2004 - Nejvyšší soud ČR posuzoval platnost ručení, na které se vztahovalo ustanovení § 196a odst. 4 obchodního zákoníku ve znění účinném v době relevantní pro vznik předmětného ručení (ustanovení § 196a odst. 4 tehdy relevantního znění odpovídá § 196a odst. 5 aktuálního znění obchodního zákoníku). Nejvyšší soud zkoumal, zda na platnost převzetí ručení za splnění peněžitého závazku má vliv skutečnost, že cena předmětného závazku nebyla určena posudkem znalce (podle § 196a odst. 3 ve spojení s § 196a odst. 4 tehdy účinného znění obchodního zákoníku). Nejvyšší soud došel k závěru, že „je-li ručitelským prohlášením převzato ručení za splnění peněžitého závazku, je (...) požadavek na určení ceny posudkem znalce neaplikovatelný již proto, že výše takto založeného závazku je určena samotným ručitelským prohlášením, pročez zde není ničeho, co by mohlo být posudkem znalce oceňováno.“

Ve svém novém rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 3276/2008 Nejvyšší soud ČR konstatuje, že zákonnou úpravu ručení za závazky spřízněných osob považuje (posuzováno čistě z pohledu gramatického výkladu) za vnitřně rozpornou. Podmínky vyplývající z ustanovení § 196a odst. 1 a § 196a odst. 3, pokud by se měly použít vedle sebe (kumulativně) na převzetí ručení, považuje Nejvyšší soud ČR za neslučitelné. Dle Nejvyššího soudu je tedy proto při posuzování § 196a odst. 5 obchodního zákoníku nutno vycházet nejen z výkladu gramatického, ale také z výkladu systematického, logického a teleologického.

Nejvyšší soud ČR je toho názoru, že z ustanovení § 196a odst. 5 ve spojení s § 196a odst. 1 a 2 obchodního zákoníku plyne, že společnost může převzít ručení za závazky tam uvedených spřízněných osob pouze s předchozím souhlasem valné hromady a jen za podmínek obvyklých v obchodním styku, což poskytuje dostatečnou ochranu jak akcionářům (společníkům), tak třetím

osobám (zejména věřitelům společnosti).

Nejvyšší soud ČR uznává, že převzetím ručení získává dlužník ekonomickou výhodu, jež je ocenitelná penězi, a úplata, jíž se dlužník případně zaváže zaplatit ručiteli za převzetí ručení, tak představuje „cenu“ převzetí ručení ručitelem. Nejvyšší soud ČR dále rozvádí, že, není-li nutné stanovit na základě posudku znalce jmenovaného soudem „cenu“ za převzetí zajištění závazků spřízněných osob ve formě zástavního práva a či jiného způsobu smluvního zajištění takových závazků a není-li nutné takto stanovit výši úroků v případě uzavření smlouvy o půjčce či úvěru, není podle jeho přesvědčení nutné stanovit na základě posudku znalce jmenovaného soudem ani výši úplaty za převzetí ručení za závazky spřízněné osoby vůči třetí osobě. Dále Nejvyšší soud ČR mj. uvádí, že tento uvedený závěr je v souladu i s příslušným předpisem evropského práva, který měl být ustanovením § 196a odst. 3 obchodního zákoníku do českého právního řádu implementován. Nejvyšší soud ČR tak dochází ke shora uvedenému závěru o neaplikovatelnosti požadavku určení „ceny ručení“ na základě posudku znalce (podle § 196a odst. 3 ve spojení s § 196a odst. 5 obchodního zákoníku).

Srovnáváme-li obě výše citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, zjišťujeme, že závěr obou rozhodnutí je shodný – požadavek znaleckého ocenění hodnoty ručení se na případy ručení podle § 196a odst. 5 obchodního zákoníku nevztahuje – avšak důvody, které k tomuto závěru vedou, jsou v obou případech odlišné.

Není bez zajímavosti, že z odůvodnění novějšího ze zkoumaných rozhodnutí vyplývá, že v daném případě patrně vůbec nešlo o poskytnutí ručení jako takového. Nejvyšší soud tak zřejmě využil této nové kauzy jako příležitosti, aby podal ucelenější výklad ustanovení § 196a odst. 5 obchodního zákoníku, zopakoval a potvrdil svůj dřívější postoj o neaplikovatelnosti znaleckého posudku na případy ručení podle § 196a odst. 5 obchodního zákoníku a podpořil jej rozsáhlejší (a snad i přesvědčivější) argumentací. Pro další praxi může mít význam i skutečnost, že ve svém novějším rozhodnutí podává Nejvyšší soud výklad aktuálního znění příslušných ustanovení obchodního zákoníku. Současně je však třeba nadále upozorňovat, že závěr, který Nejvyšší soud ČR ve zkoumaném rozhodnutí přijímá, se zdá být v rozporu s výslovným zněním § 196a odst. 5 obchodního zákoníku. Nelze vyloučit, že by se soud, popř. i sám Nejvyšší soud ČR, od právního názoru, který byl nyní vysloven v rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3276/2008, v budoucnu při rozhodování jiného konkrétního případu mohl odchýlit.

Jako stručnou poznámku na závěr bych uvedl, že se domnívám, že převážnou část argumentace Nejvyššího soudu ČR ohledně aplikace § 196a odst. 5 obchodního zákoníku z rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 3276/2008 lze bez dalšího převzít jako argumentaci de lege ferenda k novelizaci § 196a obchodního zákoníku. Zákonodárce v nedávné době k tomu měl příležitost – novela obchodního zákoníku, jež byla schválena oběma komorami českého parlamentu a v době odevzdání tohoto příspěvku očekává podpis prezidenta a vyhlášení ve sbírce zákonů, ve znění původního vládního návrhu (sněmovní tisk 498) obsahovala rovněž změnu § 196a obchodního zákoníku, v průběhu projednávání návrhu z něj však byly příslušné body vypuštěny.

Leo Javorek

[WEINHOLD LEGAL, v. o. s.](#)

Charles Square Center
Karlovo náměstí 10
120 00 Praha 2
Česká republika

Tel: +420 225 335 333

Fax: +420 225 335 444

E-mail: wl@weinholdlegal.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)